

Marianne Antoinette

Door Meinte Dirksen

Ergens achter de petunia's was een barbecue aan de gang. Ik liep alweer vier glazen wijn achter, concludeerde ik, toen ik Jasper en Vlinder elkaar zag aflebben.

Marianne stond in het midden van de tuin. Haar armen maakten grootse gebaren terwijl haar lach haar gezicht door midden leek te splijten. Ik had een tasje vast met een cadeautje, het duurde niet lang voor het haar aandacht greep en ze naar me toe stapte.

'Wat leuk dat je bent gekomen,' zei ze. 'En, ben je benieuwd?' Naar het geslacht van haar baby, bedoelde ze, dat ze die middag bekend zou maken. Het is goed om dat erbij te zeggen, want ze is iemand die er altijd vanuit gaat dat iedereen op de hoogte is van haar leven. 'Enorm,' antwoordde ik, het sarcasme ontging haar. Ze nam mijn cadeau gretig aan. 'Joh, echt? Dat had niet hoeven,' loog ze, waarna ze weer wegliep, het zakje bij de berg andere onuitgepakte cadeaus dumpte en tot zover Marianne.

Ik had thuis moeten blijven, bedacht ik me. Dan had ik die avond lekker vroeg naar bed gekund met een paar uur televisie op zak. Maar dit was een feest van Marianne, dat is alsof je een uitnodiging krijgt voor een diner bij de koningin. Daar zeg je geen nee tegen.

Een man die zichzelf half in de klimop had verstopt, onderschepte mijn blik en leefde op. Hij begon direct naar me te roepen en te zwaaien en oh God wat had ik nou weer gedaan. Hij deed me denken aan zo'n tuinkabouter die geluid maakt als je er langs loopt. Ik liep naar hem toe, al was het alleen maar om de batterijen alvast uit hem te halen.

'Lang niet gezien,' zei de man die ik niet kende. Ik staaarde hem aan. Moest ik zeggen, nee, je hebt gelijk maar wat een geluk dat we elkaar weer zien? Excuus, maar ik weet niet wie u bent? Sorry, maar sinds wanneer kunnen tuinkabouters praten?

'Je weet het niet hè?' zei hij.

'Jawel,' zei ik, terwijl mijn brein op hol sloeg.

'Jacco,' zei de tuinkabouter. 'Van de middelbare school?' Hij hoopte dat er een kwartje zou vallen, maar daarmee kon ik hem ook direct al teleurstellen. 'Het is zo toevallig. Volgens mij hadden we gym samen, lachen was dat. Ik ben nooit opgehouden met hardlopen. Sport jij nog?' Hij scande de streepjescode van mijn lichaam met zijn ogen. 'Ik heb het idee van niet. Wanneer ben je voor het laatst in de sportschool geweest?'

'Dat weet ik niet meer,' zei ik.

NOORDWOORD

Literatuur verrijkt je wereld.

Zijn ogen kropen over mijn hele lijf en probeerden al mijn geheimen eruit te graven. 'Ik vind het heerlijk om af en toe te sporten. Het is echt een tip. Het maakt je hoofd even helemaal leeg. Zeker nu ik het steeds drukker heb met het huis, want ik en Yariël- heb je dat gehoord? We zijn getrouwd, nu. Je kent haar nog wel, zij zat toen ook bij ons in de klas. We willen flink gaan renoveren nu de kinderen het huis uit zijn. We zitten erover te denken om-'

Ik keek maar heel even opzij.

Het was een seconde, nee, een fractie. Maar daar was je. Ik zag je net op tijd, voor onze blikken elkaar kruisten. Nu was ik voorbereid. Nu kon ik het juiste gezicht opzetten voor je me zou kunnen zien. Je keerde je hoofd. Een treffer in de roos. Ik hield je blik een moment vast, gaf je een voorzichtige lach. Een lach waarmee ik meer probeerde te zeggen dan je zou begrijpen.

'-eren zijn ook alweer naar de middelbare school, wat ook wel fijn is want nu hebben Yariël en ik een stuk meer tijd en, o, luister je wel?'

Waar had hij het ook alweer over? 'De middelbare alweer?' bracht ik uit.

'Sterre zat er al, Maan begint na de zomer. We zijn zo trots op haar. En, vertel, waar is jouw vrouw eigenlijk?'

'Ik- die heb ik niet.'

'Wordt tijd denk ik?'

Godzijdank was ik zijn naam toen alweer vergeten, anders had ik hem vervloekt.

*

We deden onze dans in stilte. Ik wurmde me weg bij de ratelende man en stapte naar de snacks toe, jij liep naar de barbecue. Ik praatte met de afritsbroekvaders, jij probeerde hip te zijn tegenover de kaviaarkinderen van de buurt. Ik probeerde tevergeefs een gesprek met Esther vol te houden, een van de moeders, jij brandde jouw mond aan een vers gebraden speklap. Ik wist dat ik vroeg of laat met je zou moeten praten, maar mijn God, liever laat dan vroeg. Ik had nog lang niet genoeg alcohol in mijn bloed om dat aan te kunnen.

Ik pakte een martini. Marianne stond naast me haar alcoholvrije chardonnay aan te vullen met opnieuw die verschrikkelijke glimlach op haar gezicht. Ze zag eruit als iemand die net een brute moord had gepleegd en zich daarna weer vol gezelligheid onder de mensen mengde om een alibi te hebben. Ze vroeg, 'Nou, vermaak je jezelf een beetje?' Ze wachtte niet op mijn antwoord. 'Ik moet je zeggen, ik kan niet wachten om het bekend te maken. Het gaat echt prachtig worden.'

Ik maakte aanstalten om naar iemand anders toe te lopen, maar ze tikte mijn schouder aan. 'Ben je eigenlijk al eens in onze buurthuiskamer geweest? We zijn er net mee gestart. Je weet wel, gewoon lekker samen kletsen over van alles en nog wat.'

NOORDWOORD

Literatuur verrijkt je wereld.

Haar man, Robin, sloot zich bij het gesprek aan. Hij droeg een omgeknoopt vest over een ander vest, waarmee ik volgens mij genoeg over hem heb gezegd. 'Als het niet de holbewoner van nummer twaalf is. Ha, zo noemen we je wel eens. Wat dacht je, tijd om naar buiten te gaan?' Hij klapte op zijn borst en lachte. 'Nee, gekheid natuurlijk. Waar is je meissie eigenlijk, of heb je die niet?'
Nee, Robin.

'Dat is jammer zeg. Maar er wonen een hoop leuke dames voor je in de buurt,' zei hij.

Fijn, Robin.

'De huiskamer is nu elke zaterdag open. Ik ben er samen met Esther eigenlijk altijd wel. Jacco en Yariël waren er ook een keer, Marrie komt ook steeds vaker mee. Gezellig toch, Mar? En wie weet, misschien ontmoet je er nog iemand.'
Marrie zei zelf voor een keer niets, ze was te druk met het bestuderen van mijn gezicht. Ik durfde niet in haar ogen te kijken uit angst om ineens in steen te veranderen. Ik zei volgens mij dat ik nog wel eens een keer zou komen kijken met als gratis bonusgrap dat ik mijn gordijnen mee zou nemen om de huiskamer wat meer als thuis te laten voelen, maar misschien was het de alcohol die het woord voerde.

*

Ik werd opgevangen door Jasper en Vlinder, die zichzelf ongevraagd aan me voorstelden. 'Hou je het een beetje vol?' vroeg Jasper.

'Weet je, ik denk dat ik de volgende barbecues over ga slaan,' zei ik.

'Ze zijn verschrikkelijk, of niet?' lachte Vlinder. 'Wij wonen niet eens in de buurt, maar we komen hier altijd voor de drama.'

'Drama?' vroeg ik. Ik keek om me heen, maar tot zover kon ik bar weinig actie constateren in het hele verhaal.

'Je zit hier in het meest giftige slangennest van heel Nederland en je staat op het punt om van alle kanten gebeten te worden,' zei Jasper. Ze smoesden even onder elkaar. 'Oké, let op,' commandeerde Vlinder. 'Want we gaan je levensreddende informatie geven.'

Dit is ongeveer wat ze me vertelden.

De wijk – iedere wijk in Nederland, in principe – kent een gevestigde orde. Het is als een piramide, maar ga er niet over nadenken als een piramide, want voor je het weet is het een sociologisch model en zo ver hebben we het nou ook weer niet uitgedacht.

Onderaan staan vazen en holbewoners. Een holbewoner lijkt me duidelijk. 'Maar waarom een vaas?' vroeg ik. Jaspers mondhoeken krulden. 'Holbewoners hebben hun gordijnen dicht. Vazen hebben juist de gordijnen wagenwijd open en staan

NOORDWOORD

Literatuur verrijkt je wereld.

permanent achter het raam om gezien te worden. Ze zijn alleen vaak te saai om prostituee te noemen. Dus, vaas.'

Dan heb je de bloedzuigers, de mensen die iedereen kennen in de buurt en alsmaar vragen stellen. Ze teren op informatie en gebruiken die informatie om zichzelf vooruit te werken en zich beter te voelen dan anderen. Geef ze een druppel en ze zuigen je hele lijf leeg. En reken maar dat je als bloedzuiger niet hogerop kunt komen. Mensen haten je allang voor je de gedachte in je harses haalt.

Duidelijk? Ja, zei ik, duidelijk.

Dan hebben we de voetstukken. Ze bestaan en ze staan hoog, maar het zijn eigenlijk alleen van die opvallend lelijke mensen die ervoor zorgen dat anderen er juist mooier uitzien.

'Zoals Esther?' vroeg ik. Jasper verslikte zich in zijn bier. 'Ik heb geen idee wie dat is maar ik hou van je energie op dit moment.'

Helemaal aan de top staat de elite. De één procent van de wijk, maar dan met een modaal inkomen. Zij zijn de mensen die tot 's avonds laat in de tuin zitten te kakelen, wetende dat niemand er iets van zal zeggen. De mensen die in het bestuur zitten van de vereniging van eigenaren en zo alle macht in de wijk in handen hebben. Wil je iets veranderen aan je huis? Heb je behoefte aan onderhoud? Heb je – moet je eens voorstellen - een klacht? Prima. Dien maar in. Laat maar weten. Ze geven er geen ene moer om. Maar als jij iets doet dat afwijkt van hun ideaal, staan ze direct voor de deur.

Hier is Marianne de trias politica in persoon. Ze stelt de regels op, ze voert ze uit en controleert of ze opgevolgd worden. En mocht de buurt sterven van de honger naar een normale omgang met elkaar, lacht zij ze uit in hun gezicht, organiseert ze een extravagante barbecue onder het mom van een *gender reveal*, en zegt ze, 'laat ze dan maar vlees eten!'

Vlinder hield haar vinger voor mijn neus. 'Alles moet gaan zoals de elite het wil. Als ze geconfronteerd worden met iets wat ze niet aanstaat, dan rollen er hoofden.'

Ik keek naar Marianne en zag haar in een nieuwe jurk met haar oude manieren. 'Joehoe!' hoorde ik haar joelen. Ze tikte met een theelepeltje tegen een Dopper aan, wat amper geluid maakte. 'Het is tijd voor de bekendmaking!'

'Hé Vlinder,' zei ik, 'waar val ik onder?'

'Hoe bedoel je?'

'Welke categorie ben ik?'

'O. Ja, daar waren we nog niet achter. Waarom denk je dat we je even apart namen?'

NOORDWOORD

Literatuur verrijkt je wereld.

Marianne begon haar grote moment met een karakteristiek lange speech. Ik zag je vanuit mijn ooghoeken langzaam dichterbij komen, tot je naast me stond. Ik durfde niet opzij te kijken, want wat zou ik moeten zeggen?

Bij onze eerste ontmoeting lachte je naar me en was het enige wat ik dacht, ik wil je in me. Je nam me mee naar huis en die wens werd werkelijkheid. Al houdt daar de fanfictie die ik over ons kan schrijven op. Het bleef bij een eenmalige, stiekeme afspraak, een veelbelovende serie die na één aflevering van de buis werd gegooid. Nu stonden we naast elkaar als twee mannen die op dezelfde bus stonden te wachten.

Over een *gender reveal* gesproken.

Marianne sleepte een bos roze en blauwe ballonnen naar buiten. Ik keek om me heen. Iedereen wachtte vol anticipatie op wat er zou gaan gebeuren. De koppels stonden in de tuin als een klas van de middelbare school: perfect opgesteld in tweetallen.

Daar was het allemaal ontstaan, of niet? Ze konden daar vrij en in een veilige omgeving experimenteren met hun relaties en liefde. Iedereen kreeg alle kans om zichzelf en anderen van top tot teen te ontdekken. De school had een sociale hiërarchie en zo ontstond er al snel een gevestigde orde.

Mijn rol in die hiërarchie bleef een mysterie. Ik ontweek alles wat met liefde te maken had. Ik wist dondersgoed wat er ging gebeuren als ik erover zou praten, dan is praten namelijk het ding dat niemand meer met je zou willen doen. Op die manier leer je alleen nooit hoe het moet. Dan ben je rond de achttien en zoen je eindelijk voor de eerste keer. Al snel ben je in de twintig, met een aantal mislukte relaties op zak, en voor je het weet zit je in de dertig en stap je een tuin in met alleen maar mensen die relaties hebben die al eeuwig stand houden en denken dat het voor jou net zo gegaan is.

Ik snapte het dus dat je in de ochtend al was opgestaan toen ik mijn arm om je heen wilde leggen. Ik greep naar iets dat voor ons buiten bereik was. Voor ons geen eeuwige relaties of *gender reveals*. Met een gevestigde orde in stand krijgen wij alleen eenmalige, stiekeme afspraken. Hoe kun je van andere mensen houden en jezelf voor hen openstellen, als je altijd voor liefde bent weggerend?

*

Marianne liet ons aftellen. Iedereen deed fanatiek mee, alsof we daadwerkelijk geïnteresseerd waren in de uitkomst. Ze prikte de eerste ballon door, maar de knal bleef uit: er kwam geen enkel papiertje uit dwarrelen. Een voor een prikte ze de andere ballonnen door maar het geslacht van haar kindje bleef onbepaald. Marianne begon op slag met een taartmes op het gender van haar kindje in te hakken in de hoop dat een van de ballonnen roze of blauwe confetti zou laten zien.

NOORDWOORD

Literatuur verrijkt je wereld.

De laatste ballon barstte, er dwarrelde eindelijk confetti door de lucht. Marianne liet een oerkreet ontsnappen die door de hele wijk was te horen. Marianne stond in het midden van haar tuin omringd door een prachtige, en ik moet zeggen verrassend moderne, roze-blauwe wolk van confetti.

Marianne greep om haar heen om de kleur van de confetti te onderzoeken. Ze kon niet bevatten dat beide kleuren in de lucht dwarrelden. Zelf keek ik naar boven, tussen de confetti door zag ik iets anders in de lucht glinsteren. Het was maar heel kort te zien en ik vroeg me af of het jou ook was opgevallen, maar ik wist het zeker: met de snippers waren er ook messen boven ons gekomen, klaar om naar beneden te denderen.

Het zat Marianne helemaal tot hier en het was allemaal Robins schuld. Ze begon tegen Robin te schreeuwen wat hij wel niet allemaal verkeerd had gedaan bij het voorbereiden van de onthulling. Hij had te veel in die verdomde huiskamer gezeten en was veel te weinig bij haar betrokken geweest. Het mes dat boven zijn hoofd hing, kwam al snel in beweging. De guillotine was scherp en snel. Dat was één.

De tuinkabouter probeerde iedereen gerust te stellen. Hij raapte de ballonflarden van het gras en commandeerde anderen om hem te helpen, maar Marianne vond dat hij het moest laten zitten en zijn mond moest houden, waarna zijn hoofd naast Robin in het gras terecht kwam.

Esther probeerde Marianne te ondersteunen. Ze zei dat het niet uitmaakte, dat Marianne er zo mooi uit zag en dat het kindje hoe dan ook prachtig zou worden. Marianne antwoordde, 'beter dan jouw trol in ieder geval,' en nummer drie rolde over de grond.

Jasper en Vlinder hadden de tijd van hun leven. Ze keken gierend toe hoe hun piramide zich op de kop keerde. Vlinder zei: 'En zo zag het volk Marianne voor wie ze werkelijk was,' maar zei het te hard, waardoor het niet lang duurde voor ook hun hoofden in het gras lagen.

Ik keek naar de scherven van Mariannes feest. Marianne probeerde haar positie te redden en te zeggen dat er nog drank was, er was nog cake, er was nog genoeg tijd om er een mooie avond van te maken, maar het was te laat. Haar hoofd was allang zelf over de grond aan het rollen.

Je stond nog naast me, zelfs al hadden we geen woord met elkaar gewisseld. Hier was ik de hele avond bang voor geweest, dat ene moment waarop ik met je zou moeten praten. Maar nu, omringd door alle afgehakte hoofden, leek het niet meer nodig om iets te zeggen. Ik keek opzij, je hield mijn blik een moment vast en gaf me een voorzichtige lach. Met die lach zei je genoeg. Misschien wel meer dan ik had kunnen begrijpen.

Ik liet de tuin achter me. De buurt was rumoerig, op iedere straathoek stonden bewoners te smoezen over de gebeurtenissen op Mariannes feest. Het viel me op dat ik ze niet langer zag als holbewoners, vazen, bloedzuigers, voetstukken of

NOORDWOORD

Literatuur verrijkt je wereld.

leden van de elite. Die oude hiërarchie bestond niet meer nu Marianne Antoinette was onthoofd. Het was tijd voor iets nieuws. Voor de deur van mijn appartement stond ik nog even stil. Ik draaide me om. 'Alleen koffie dit keer, hè?' vroeg ik. Je knikte. Alleen koffie dit keer. En wie weet wat er daarna zou volgen.